

Morva–Szilézia régió: intelligens, innovatív és jól kiegyensúlyozott

A Csehország északkeleti részén található Morva–Szilézia régió az ország harmadik legsűrűbben lakott területe. Bár rendkívül iparosodott régióról van szó, gyönyörű hegyvidéki tájak, három nagy védett terület és több kisebb természetvédelmi terület is itt található.

A térség jelenleg Csehország 14 adminisztratív régiójának egyike, a múltban pedig Morvaország és Szilézia történelmi tartományai között volt felosztva. Még a régió fővárosa, Ostrava is két részre oszlik: egy morvaországi részre (Moravská Ostrava) és egy sziléziai részre (Slezská Ostrava).

Az 5427 km²-es kiterjedésű régió 2019-ben 1 203 299 lakossal rendelkezett. Prága után ebben a városban a legnagyobb a népsűrűség az országban (négyzetkilométerenként 222 fő). A régió legnagyobb városa Ostrava, a maga 300 000 lakosával.

2017-ben a régió bruttó hazai terméke 18,017 milliárd EUR volt, amely a nemzeti GDP 9,38%-át tette ki. A régió egy főre jutó GDP-je a nemzeti átlag 82,4%-a és az uniós átlag 74%-a.

Csehország iparilag egyik legfejlettebb régiója, amelyben az ipar a GDP 41,7%-át tette ki 2017-ben. Az álláshelyek száma jelenleg a legmagasabb 2000 óta: 2017-ben az alkalmazottak aránya elérte az 59,4%-ot, amely az utóbbi tíz év legmagasabb értéke. A kulcsfontosságú ipari ágazatok közé tartozik a vaskohászat és a mérnöki tudományok, illetve az autóipar és az információtechnológia egyre fontosabb szerepet játszik az elmúlt 10 évben. A régióban nagyon sokáig szénbányászat is folyt (lásd alább).

2018-ban az egyetemi oktatásban részesült lakosok aránya 16,8%-on állt. Jelenleg Morva–Szilézia mérsékelt szinten van az innováció szintjén alapuló és Európára kiterjedő összehasonlításokban. A kutatás, a fejlesztés és az innováció

hajtómotorjai elsősorban a nagy, nemzetközi szinten működő technológiai vállalatok. 2017 elején elindították a Morva–Sziléziai Innovációs Központot, amelynek célja a növekedés és az innováció ösztönzése a vállalkozások között. A régióban nemrégiben több jelentős ipari övezetet, tudományos és technológiai parkot, valamint egyéb projekteket is létrehoztak, amelyek érdekes portfólióval rendelkező befektetőket vonzottak a térségbe. Ostrava ad otthont az IT4Innovations szuperszámítógépes rendszernek, amely a tudományos kutatócsoportoknak és a vállalkozásoknak is nyújt szolgáltatásokat.

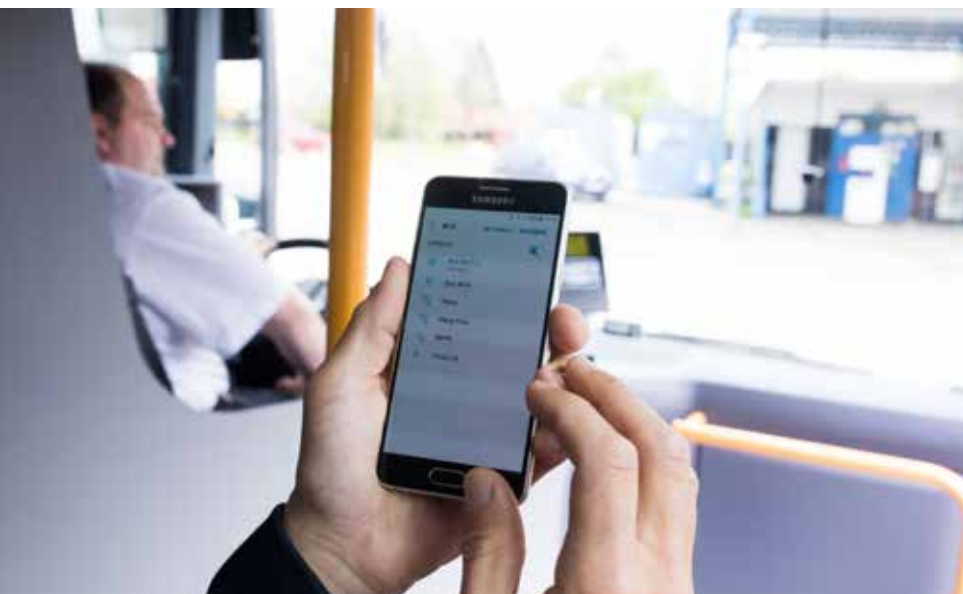
Jó összekapcsoltság

A régió legnagyobb részében jó autópálya-hálózat található. Számos város és falu részesül a D1-es autópálya és a vasúti folyosó összeköttetéseinek előnyeiből. Ami az átmenő folyosókat illeti, a régió földrajzi szempontból előnyös helyen található, amely összekapcsolja Lengyelországgal és Szlovákiával. A nemzetközi repülőtér rengeteg létesítménnyel

rendelkezik, amelyek a repülőket, az utasokat és a rakományt kezelik. Rendkívül fejlett integrált tömegközlekedési rendszere van, ami azt jelenti, hogy a lakosok szinte 80%-a lakik olyan településen, amely kapcsolódik a vasúthálózathoz.

A régió három védett területe kiemelkedő természeti szépséggel bír, és a földrajzi terület 17,3%-át fedi le. Idetartoznak a Beszkidek, a Jeszenik-hegység, az Odera folyami vizes élőhelyek, valamint a Poodří régió. A régióban több jelentős gyógyfürdő is található; a bányászati mérések kimutatták, hogy a volt ostravai szénbányákban felgyülemlt bányavíz tisztasága megegyezik a gyógyfürdők vizeinek tisztaságával, és tervben van ennek kihasználása.

A régió gazdag kulturális örökséggel büszkélkedhet: a térséget 103 kastély és erődítmény tarkítja. Számos nemzetközi zenei fesztivált, valamint egyéb kulturális, sport- és társadalmi eseményt tartanak a régióban, például a 2019 második felében megrendezésre kerülő Junior Jégkorong-világbajnokságot.

Az innovatív vállalkozások vezetői értékelik a régióban lévő életminőséget. A régió fontosabb előnyei közé tartozik a hegyvidéki területek, a kulturális és sporttevékenységek hozzáférhetősége, az egészségügyi és családbarát létesítmények, a szálláslehetőségek, valamint a munka és a családi élet közötti egyensúly megteremtésének lehetősége. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://www.msk.cz/index-en.html>

Átalakulóban lévő széntermelő régió

A klímasemleges gazdaságra történő áttérés általános pozitív hatást eredményezhet az uniós gazdaságra. A hagyományos ágazatokról, például a szénről történő átállás ugyanakkor kihívásokkal jár, és növelheti a társadalmi és regionális egyenlőtlenségeket. Ezért fontos, hogy a mélyreható modernizációs folyamatot megfelelően irányítsák, hogy mindenki számára biztosított legyen a méltányos és a társadalmilag elfogadható átmenet.

Az energiaunió keretében a Bizottság kezdeményezést indított, amely testre szabott támogatást nyújt az átalakulóban lévő széntermelő régióknak. A cél az, hogy segítsenek e régióknak abban, hogy tervezni tudjanak az energiarendszer átalakításához kapcsolódó strukturális változások tekintetében, valamint hogy kezelni tudják a potenciális negatív társadalmi-gazdasági hatásokat.

A Bizottság szakértőiből álló országos munkacsoportok nyújtanak támogatást, míg a Bizottság által létrehozott platform európai szinten fogja össze a releváns érdekelt feleket, és hozzáférést biztosít a műszaki támogatáshoz és a kapacitásépítéshez.

A csapatok szorosan együttműködnek a regionális és nemzeti hatóságokkal és egyéb releváns szereplőkkel a gazdasági diverzifikáció és a technológiai átmenet folyamatainak felgyorsítását szolgáló megoldások kidolgozása érdekében. A csapatok iránymutatást is adnak a régióknak arra vonatkozóan, hogy mi a rendelkezésre álló finanszírozáshoz való hozzáférés legjobb módja, hogyan hasznosíthatják intelligens szakosodási stratégiáikat, ösztönözhetik az innovatív vállalkozásokat, illetve hogyan hajthatnak végre dekarbonizációs stratégiákat. Ez magában foglalja a kohéziós politika által nyújtott finanszírozást is, amely stabil, hosszú távú befektetési keretet nyújt.

A széntermelő régiók megosztják tapasztalataikat a platformon, amely összefogja a regionális és nemzeti képviselőket, szociális partnereket, az ipart és a civil társadalmat, hogy megosszák egymással a bevált gyakorlatokat, valamint hogy tanuljanak egymástól. Európában 12 tagállam 41 régiójában folyik még aktív szénbányászat, ideértve a csehországi Morva-Szilézia, Ústí nad Labem és Karlovy Vary régiókat. A platformhoz 2018 márciusában csatlakozott Morva-Szilézia régióban a szénbányászat 10 000 embernek ad munkát.

Az első bányabezárási hullám 1989-ben volt. A jelenlegi, második hullám az élet minden területére közvetlen hatást gyakorol: mivel a régióban néhány nagyobb, szénfüggő ipari

< A volt Barbora bánya épületei, Karvinához közel: az épületeket szabadidős és többcélú létesítményekké alakítják

vállalat van, a régió átalakulása csökkentheti a munkahelyük megszűnése miatt elköltöző emberek számát. Ugyanakkor a hagyományos széntüzelésű fűtő- és erőművek bezárásával megnőhetnek az energiaárak. A már működő erőműveket le kell cserélni, amelyhez hatalmas erőfeszítés és jelentős finanszírozás szükséges.

Új kezdet

A cseh kormány elindította a RE:START programot, amelynek célja a strukturális kihívásokkal szembesülő régiók átalakításának támogatása. A program fő kezeze maga a kormány, bár nemzeti szinten nincs konkrét finanszírozás. A RE:START az európai és a nemzeti programok nyilvános alapjaihoz hozzáférést biztosító meglévő mechanizmusokat használja. Lehetővé teszi, hogy a három érintett régióra vonatkozóan hirdessenek meg felhívásokat, vagy hogy a nemzeti felhívásokban a széntermelő régiókat részesítsék előnyben például többlettámogatások révén. Jelenleg a pályázók számára összesen 700 millió EUR értékű programok érhetőek el.

A RE:START keretén belül szerkezetátalakítási stratégiát hoztak létre, amely több kulcsfontosságú átalakítási pillért határoz meg Morva–Szilézia régió számára. A cél a helyi vállalkozások támogatása a változáshoz való alkalmazkodásban, valamint a magasabb hozzáadott értéket hozó külföldi befektetések vonzása. A kutatás és fejlesztés támogatása prioritásnak számít, amely

előnyös a térség gazdasága számára. A helyi lakosokat sem felejtik el, mivel a régió célja a jobb oktatási lehetőségek biztosítása a műszaki tárgyak terén, ezzel elhárítva a lehetséges szociális instabilitáshoz kapcsolódó akadályokat.

Az egyik ilyen átalakítási kezdeményezés a Tájrendezés a bányászat után címet viseli: a projekt a Karviná, Havířov és Orlová városok közötti területre összpontosít, amelyen a szénbányászat az elmúlt három évszázadban látványos nyomokat hagyott. Néhány bánya még mindig működik, de bezárások vannak tervben, amely felveti a kérdést, hogy hogyan találhatók új, értelmes és funkcionális megoldások a régió számára.

A bezárt szénbányák helyére könnyűipari megoldásokat, parkokat, kutatási és fejlesztési létesítményeket, multifunkcionális vagy rövid távú rekreációs célú épületeket lehetne létrehozni. Már dolgoznak a Karvinské Moře-tó és az elmúlt 300 évben 37 métert süllyedt „ferde” torony körüli terület vonzóbbá tételén. Új funkciót keresnek a Barbora bánya csarnoka és a František szénbánya 80 méter magas bejárata számára is. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<https://restartregionu.cz/in-english/>

Büszkeséggel tekint a régióra és annak dinamikus átalakulására

Csehország északkeleti szegletét egykoron az ország acélszíveként emlegették, mivel szívós és kitartó emberek lakták. Jelenleg a régióra egy teljesen más megvilágításban tekintenek. A *Panorama* felkérte Ivo Vondrákot, Morva-Szilézia regionális elnökét, hogy számoljon be arról, hogyan vált a régió az ország legdinamikusabb helyévé - egy olyan térséggé, amely ösztönzi az innovációt és támogatja az oktatást, miközben az ide látogató turisták száma is évente egyre növekszik.

Elnök úr, Morva-Szilézia épp átalakuláson megy át. Milyen szerepet játszott ebben a folyamatban Csehországnak az Unióhoz való csatlakozása?

Máig úgy gondolom, hogy tizenöt év elteltével is elmondható, hogy az ország uniós csatlakozása helyénvaló volt, hiszen számos előnyhöz juttatta régióinkat, különösen pedig az itt élő embereket. Morva-Szilézia történetében hosszú múltra tekint vissza a bőséges széntelepekre épülő ipar. A Felső-Sziléziai-medence az ország legnagyobb széntartalékaival rendelkezik, és már a 18. században bányásztak itt szenet.

A bányászat visszaesése a múlt század végén kezdődött, és sokként érte a régiót és a lakosságot egyaránt. Csehországnak az Unióhoz való csatlakozása segített nekünk megküzdeni a változásokkal, illetve felkészülni a „szénmentes”

jövőre. A bányászat közelgő megszűnése a széntől közvetlenül függő egyéb iparágakra, így például az acélgégyártásra és az energiatermelésre is hatással lesz. A változások kezelésének legmegfelelőbb módját az innováció, a digitalizálás és az új készségek fejlesztésének az ösztönzése képezi.

Úgy gondolom, hogy jó irányban haladunk. Régebben a nehézipar foglalkoztatta régióink lakosságának többségét. Az információtechnológiai és a gépjárműgyártó ipar jelenleg ugyanannyi embert foglalkoztat, mint az acélipar, ami jó hír, hiszen fontos, hogy érdekes munkalehetőségeket kínáljunk az embereknek. Morva-Szilézia lakossága már régóta csökkenő tendenciát mutat. A legfrissebb adatok azonban biztatóak, ugyanis a régiót elhagyók száma egy éven belül a felére csökkent, emellett célul tűztük ki a tehetséges, tapasztalt fiatalok elvándorlásának a megállítását.

Ennek érdekében jól fizető, jó álláslehetőségeket, illetve megfelelő szabadidős lehetőségeket nyújtó kellemes és egészséges környezetet kell biztosítani.

Hogyan segítenek az uniós alapok? Megemlítené néhány konkrét projektet?

Az uniós támogatások jelentős mértékben hozzájárultak az életminőség javításához Morva-Sziléziában. A legjelentősebb projektek a szállítás, a szociális szolgáltatások, illetve az egészségügy, a tudomány, valamint a kutatás és fejlesztés terén valósultak meg. Számos projekt egyáltalán nem vagy pedig sokkal lassabban és szerényebb keretek között jöhetett volna létre uniós finanszírozás nélkül.

Az európai pénzügyi támogatás óriási mértékben hozzájárult a közlekedési infrastruktúra újjáépítéséhez és fejlesztéséhez. A kiváló minőségű közlekedési

” A széntermelő régiók átalakításával foglalkozó platform kulcsfontosságú tényező, az Európai Bizottság erre vonatkozó határozatát pedig igen pozitívan ítéltük meg. ”

infrastruktúra a foglalkoztatásra és a gazdasági stabilizációra kedvező hatással bíró gazdasági multiplikátor. Konkrétan, a térség 207 millió EUR-t ruházott be útfelújítási és -javítási munkálatokba, ezek finanszírozását pedig az Unió morva-sziléziai regionális operatív programja és saját forrásaink nyújtották. Az egyik legnagyobb beruházás, mintegy 21 millió EUR értékben, az opavai kerülőút megépítése, aminek köszönhetően csökkent a város forgalmának túlterheltsége.

Jelentős beruházások voltak az egészségügyi ellátás terén is: az európai finanszírozás lehetővé tette, hogy műtőket építsenek ki a Frýdek-Místeki kórházban, és hozzájárult az opavai Sziléziai Kórház fekvőbeteg-ellátóinak megépítésében és felszerelésében.

Majdnem 228 millió EUR irányult energetikára összpontosító kutatóközpontok létrehozására és környezetvédelmi célokra, valamint az előrettekintő szuper-számítástechnika javára. A korszerű Ipar 4.0 kiépítése ugyanolyan fontos számunkra, mint az intelligens technológiák támogatása városainkban és térségeinkben.

Az uniós források nyújtotta finanszírozás számottevő jelentőséggel bír régióink fejlődése tekintetében. A széntermelő régiók átalakításával foglalkozó platform kulcsfontosságú tényező, az Európai Bizottság erre vonatkozó határozatát pedig igen pozitívan ítéltük meg. Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású villamosenergia-termelésre való áttérést továbbá Csehország kormányának RE:START

programja is támogatja, amelynek célkitűzése megoldást találni az átállás útjára lépett szénbányászati vidékek sajátos szükségleteire.

Hogyan tervezik felhasználni a jövőbeni uniós finanszírozást?

Morva-Szilézia a kormány szerkezetátalakítási stratégiája alapján határozta meg átalakulása alapvető pilléreit. Továbbra is támogatni kívánjuk a helyi cégeket a változásokhoz való alkalmazkodásban, valamint hogy több – cseh és külföldi – növekedés- és exportorientált vállalkozást vonzzunk a régióba. Kulcsfontosságú prioritás a helyi gazdaság számára előnyökkel járó kutatás és fejlesztés támogatása. Mi itt aktív megközelítést alkalmaztunk, és az ostravai önkormányzattal és helyi egyetemekkel együttműködve létrehoztuk a Morva-Sziléziai Innovációs Központot (MSIC). Ezzel a lépéssel elértük az innováció fokozott alkalmazását, ezáltal segítve a cégeket a fejlődésben. Az MSIC elindítása vitathatatlanul döntő fontosságúnak bizonyult térségünk számára. Egy olyan tér, ahol merész elképzelések és tehetséges emberek találkoznak, és amely megteremt a feltételeket a régió jövőbeli irányának a meghatározásához. Úgy gondolom, hogy az MSIC szolgáltatási köre még tovább bővíthető a vállalkozások, az innováció és a merész tervezés támogatásához.

Régióink fejlődésének egy másik fontos partnere a Morva-Sziléziai Beruházási és Fejlesztési (MSID) vállalat, amely a fejlődést nemcsak vállalkozások és marketing

révén ösztönzi, hanem beruházásokkal is. A Morva-Sziléziai Foglalkoztatási Paktum (MSPakt) pedig a térség munkaerőpiacának igazgatásában nyújt segítséget. Az MSIC, az MSID és az MSPakt együtt jelentősen hozzájárul régióink fejlődéséhez, a versenyképesség és a lakosság életminőségének a fokozásához. Meggyőződésem, hogy az EU segítségével a kezdet nagyon jó volt, és folytathatjuk a munkát az átalakulás véghezviteléhez.

Nem ülünk karba tett kézzel; konkrét terveink vannak. A „Tájrendezés bányászat után” projekt például azt kutatja, hogy hogyan lehetne észszerűen és hatékonyan kihasználni a szénbányászat negatív hatásaitól szenvedő bányászati területeket. Tervezzük továbbá egy komplex rehabilitációs központ megépítését Třinecban, illetve a Frýdek-Místek-i kórház tüdőosztályának a korszerűsítését. Az oktatási színvonal javítását célzó stratégiai projektek kidolgozása is folyamatban van. Tudjuk, tehát, hogyan lehet hatékonyan felhasználni az európai finanszírozást polgáraink életminőségének és a környezet védelmének a javítására. Örömmre szolgálna, ha Európából továbbra is érkezne támogatás térségünkbe, hiszen ez meglehetősen fontos Morva-Szilézia és az itt lakók számára egyaránt. ■

Alsó-Vítkovice változó arca

Alsó-Vítkovice (Dolní Vítkovice) egyedi ipari terület, amely nemcsak bemutatja az eredeti „szén–koks–vas” folyamatot, hanem ahol az emberek eltölthetik a szabadidejüket, és információkat szerezhetnek a természetről vagy az iparról.

1 828-ban vasművet alapítottak itt, amelyet később követett a szénbánya, és ez adta meg a régió ipari jellegét, több ezer embernek munkát adva. A termelés azonban 1998-ban leállt.

Felmerült a kérdés, hogy mit lehet kezdeni ezzel az egyedi ipari területtel. Az egyik javaslat a teljes lebontás volt. Szerencsére végül a környék újjáépítése mellett döntöttek, amelynek során a komplexumot egyedi oktatási, kulturális és szociális központtá alakították át, amely fiatalokat és felnőtt látogatókat egyaránt fogad (lásd a videót).

1. Gong: A múltban itt 50000 köbméter tisztított nagyolvasztóból származó gázt tároltak itt. Napjainkban a Gong akár 2000 látogató befogadására is alkalmas, akik oktatási, kulturális és szociális eseményeken vesznek részt. Egyetemi hallgatók járnak ide órákra, nemzetközi konferenciákat és kongresszusokat, valamint műhelytalálkozókat, képzéseket és művészeti kiállításokat szerveznek az épületben.

2. Bolt Tower: A múltban naponta 1200 tonna nyersvasat állítottak elő a nagyolvasztóban. Ma a látogatók megtekinthetik a vasgyártási folyamatot, amelynek során bejárják

SIKERES SZOCIÁLIS BÉRLAKÁSI KÍSÉRLETI PROJEKT OSTRAVA VÁROSÁBAN

Az inkluzív tevékenységekre és a szociális lakhatásra összpontosító projekt (a projekt angol neve: A place to call home) 2018. évi RegioStars díját nyerte el a 3. kategóriában (a közszolgáltatásokhoz való megfelelőbb hozzáférés biztosítása). A projekt keretében 150 lakást újítottak fel Csehország harmadik legnépesebb városában olyan családok számára, akiknek ellenkező esetben a minimumkövetelményeknek nem megfelelő lakásokban kellett volna élniük. A projekt felgyorsította a lakhatáshoz való hozzáférési folyamatokat is, valamint létrehozott egy keretrendszert, amelyben a városi kerületek és a lakóknak biztosított szociális támogatási szolgálatok együttműködhetnek egymással, lehetővé téve a lakók számára a stabilabb és biztonságosabb életet és a közösség életében való részvételt.

<https://europa.eu/!JR33tP>

3.

4.

5.

6.

a korabeli gyártási útvonalat: a nyersanyag elszállításától a nyersvas gyártásáig. A nyersvasat a legrégebbi, 1911-ből származó alapokkal rendelkező épületben gyártották, és az épület innen kapta „a legidősebb nő a gyárban” becenevet. 2015 májusa óta a Bolt Tower („Csavartorony”) új szárnya is látogatható: itt található Ostrava legmagasabb helyen lévő kávézója.

3. Tudományos és Technológiai Központ: A 14 000 m²-es területen a tudomány és a technológia játékos módon jelenik meg, és felfedi a modern technológiák titkait. A látogatók megismerkedhetnek a tudomány titkaival, a világ kutatási kuriózumaival és különböző műszaki ötletekkel. A fiatal és felnőtt látogatók felfedezhetik, hogyan működnek a városok, a rádió vagy akár az emberi test, mi alkotja a szírványokat vagy hogyan igazodik el egy hajó a tengeren. Ez az építészeti szempontból is gyönyörű épület kiváló felszereltségű osztálytermeknek, előadótermeknek, valamint modern műszaki és audiovizuális berendezéssel ellátott, 200 személyt befogadó moziteremnek ad otthont.

4. U6 Tudományos és Technológiai Központ: Két, egyenként 900 tonnás fűvógépházat több mint 100 interaktív kiállítási tárgy vesz körül, amely szórakoztató módon mutat be tudományos és technológiai kérdéseket. A látogatók korábban sosem látott dolgokat láthatnak, és komplex műszaki ismereteket szerezhetnek a történelmi fűvógépházak és a mozgatható kiállítási tárgyak között sétálva. Készíthetnek saját acéllemezt, megépíthetik a saját vas-hídjukat, vagy elektromos energiát állíthatnak elő – de még akár az űrbe is „elrepülhetnek”.

5. Hlubinai Kreatív Központ: 2015 májusa óta a hlubinai volt feketeszénbánya a régi ipari komplexum szerves részeként nyílt meg. A régi épületekben új, művészeti negyed jött létre, amely a humántudományok, a művészetek és a kézművesség világába kalauzolja el a látogatókat. A korábbi művelési és adminisztratív épületek sokszínű kulturális központtá alakultak: mozik, zenei gyakorlótermek és egy hangstúdió, bemutatóterek, stúdiók és táncteremek találhatóak itt.

6. Fesztiválpark: A helyszín páratlan lehetőséget biztosít hatalmas fesztiválok és szerényebb méretű események megrendezésére ebben a 200 000 m²-es ipari környezetben.

A látványosságokat uniós alapok segítségével hozták létre: 8 projektet valósítottak meg a közel 48 millió EUR-t kitevő ERFA-támogatásoknak köszönhetően. A projektekbe összesen szinte 70 millió EUR-t ruháztak be.

Az átalakítás növelte a régióban a kölcsönhatásokat is, amelyek révén különböző területeken tucatnyi projektet valósítottak meg. A terület az oktatási és szabadidős tevékenységek fellendítésének létfontosságú részévé vált nemcsak helyi szinten, hanem az egész régióban. ■

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

<http://www.dolnivitkovice.cz>

<https://www.youtube.com/watch?v=a3rR5VJK5p4&t=79s>

Az uniós finanszírozás felfrissíti Morva–Szilézia turizmusát

Az európai alapok segítenek Morva–Szilézia turisztikai célpontjainak felfrissítésében is azzal, hogy támogatják a térségbe látogatók és helyi turisták számára kialakított létesítmények felújítását.

A Beszkidek lábánál elterülő kisvárosok Csehország egyik leghíresebb turisztikai látványosságának minősülnek. A szépségének köszönhetően a „Morvaország Betleheme” jelzővel illetett Štramberk illatos gyömbéres kekszeit feltétlenül meg kell kóstolni. Nový Jičínben pedig az ország egyik legszebb főtere található. A látogatók élvezhetik a Nový Jičín Látogatói Központ kitűnő interaktív kiállítását, amely a város kalapkészítési, nagy múltra visszatekintő hagyományának történetét mutatja be. A kiállítás 238 436 EUR értékű ERFA-támogatásban részesült. A projekt teljes költsége 511 929 EUR volt.

A Beszkidek lábánál megbújó másik ékszer Příbor, Sigmund Freud szülővárosa. A pszichoanalitika híres atyjának családi házában kívül a város egy 17. századi piarista kolostorral is büszkélkedik. Az épület alapos, két fázisból álló felújításon esett át, amelyet az ERFA támogatott összesen 1 059 580 EUR-val az 1 295 519 EUR értékű összköltségből. A híres kolostorkert felújítását ugyancsak uniós finanszírozásból végezték. A kolostorban található egy Sigmund Freud-émléksarok, egy könyvtár és a város történelmét bemutató kiállítás.

Egészséges látványosságok

A Jeseník-hegység lábánál terül el Karlova Studánka festői fürdővárosa, amely Közép-Európa legtisztább levegőjével büszkélkedhet. Ezenkívül Bruntálban – Csehország legrégebbi városában – a turisták meglátogathatják a kastélyt, vagy élvezhetik a Bruntál Wellnessközpont kínálatát, amely egy vízparkot is tartalmaz. A teljes felújítás 5 617 409 EUR-ba került, amiből az EU 1 860 464 EUR-t finanszírozott.

A térség másik érdekes látnivalója az 1898-ból származó történelmi keskeny nyomtávú vasút, amely a sziléziai Třemešnából Osoblaháig megy „száz kanyaron át”. A keskeny nyomtávú vasút modernizálása és kiterjesztése részben uniós finanszírozásból történt meg (142 801 EUR a 350 940 EUR értékű összköltségből), és ennek során kirándulásokhoz használható történelmi vasúti járműveket szereztek be.

Jeseníky járásban a kerékpárosok festői kerékpárúton indulhatnak el, amely Krnovtól Szilézia fehér gyöngyén – Opava városán – át Kravaře barokk kastélyáig visz. A Krnovot és Velké Hoštice összekötő kerékpárút megépítését 1 638 630 EUR értékű uniós finanszírozás támogatta (a teljes költség 2 403 372 EUR volt).

Végül megérkezünk Opavába, az osztrák és később cseh Szilézia volt fővárosába. A város szecessziós épületei, terei és templomai igazi kis ékszerdobozzá teszik azt. A világhírű építész, Leopold Bauer is dolgozott itt, és nem véletlen, hogy a városban található Csehország legrégebbi és harmadik legnagyobb múzeuma, a Sziléziai Múzeum, amelyet 1814-ben alapítottak. A múzeum renoválása és a Sziléziát bemutató kiállítás létrehozása, amely a régió történelmét, kultúráját és természeti szépségeit ötvözi egyetlen gazdag, modern technológiával megtámogatott kiállításban, 2 885 571 EUR összegű uniós támogatásban részesült (a teljes költség 4 003 644 EUR volt).

Az őskor iránt érdeklődő látogatók a Karviná közelében lévő DinoPark Ostrava helyszínén tölthetnek el értékes órákat, amelynek felújítása összesen 2 865 180 EUR-ba került, ebből az EU 1 054 172 EUR-t finanszírozott. A 35 hektáros területet a látogatók a DinoExpres nevű vonattal járhatják meg, a mezozoikum tucatnyi, életnagyságú állatát, valamint egy 12 méter magas aktív vulkánt és egy 3D-s, gyermekeknek szóló filmeket vetítő mozit megtekintve.

Ostrava, Morva–Szilézia metropolisza, egyúttal jelentős turisztikai célpont is. 25 000 évvel ezelőtt a Landek-domb lakói voltak az elsők között, akik szénét használtak. A régió történelmét részben szénrel írták, amely rendkívül befolyásos iparágat teremtett. Ostrava Európában egyedi mérnöki örökséggel rendelkezik, ideértve a Dolní Vítkovice volt iparterületet, a Hlubina-bányát, valamint a vítkovicei acélművek kokszóleit és magas olvasztókemencéit. ■

A régió szociális szolgáltatásainak átalakítása

2003-ban Morva–Szilézia volt Csehország első olyan régiója, amely a szociális szolgáltatások átalakítását célzó kísérleti projektet indított el. Abban az időben a mentális vagy egyéb fogyatékossgal élőket elszigetelten, távol eső, hatalmas intézményekben, egyáltalán nem megfelelő épületekben tartották, például kastélyokban és kolostorokban.

Az épületek kapacitása 100 és 200 között volt, egy-egy szobán akár húsznál többen is osztoztak, és közösen használták egyetlen fürdőszobát. Kezelést csak férfiaknak vagy csak nőknek nyújtottak, a gyermekeket a felnőttekhez osztották be a nemük szerint. Az ott élőket megfosztották törvényes jogaiktól, és arra kényszerítették, hogy intézményekben, természetellenes környezetben, a mindennapi élettől teljes mértékben eltérő rendszer szerint éljenek. Ebben a környezetben megtagadták tőlük az alapvető emberi jogokat, gyengültek a kompetenciáik és a felelősségi területeik, sokkal kevésbé voltak önellátókat, és korlátozták a magánéletüket és a személyes szabadságukat.

Csehszlovákia szocialista időszaka öröksége volt ez, és ezt az időszakot zárták le a rendszer megváltoztatásával. A rendszerszintű változást megcélzó projekt (2008–2019) 2008-ban indult, amikor mind a 13 regionális szervezet egész éven át bentlakásos szociális szolgáltatásokat nyújtott több mint 1100 bentlakónak.

2013-ban Ostrava városa a Morva–Szilézia által kezelt változások részévé vált, amelyek célja a bentlakásos intézményekben élők életminőségének javítása, valamint az emberi jogok és szabadságok elérhetővé tétele a számukra.

2019-től 44 millió EUR-t fektettek be több mint 1400 bentlakó számára körülbelül 91 új közösségi szolgáltatás kapcsán szerte a régióban.

E változás innovatív része az az átfogó és rendszerszintű megközelítés, amely korábban nem létezett Közép- és Kelet-Európában. Ez számos bentlakó számára lehetővé

tette, hogy a bentlakásos intézményekből vér szerinti, illetve örökbefogadó családokhoz, vagy városi lakásokban, illetve házakban kialakított lakóotthonokba költözzenek. Ennek eredményeként a nagy intézményekben hosszú évek óta élő lakók most saját lakásaikban lakhatnak, dolgoznak és a helyi szociális szolgáltatásokat használják (lásd a videót).

Beruházás a közösségi ellátásba

Ezeket a radikális változásokat uniós alapokból, valamint a központi kormányzat és Morva–Szilézia régió költségvetéseiből finanszírozták. A program hat beruházási projekttel folytatódik, amelyek a régió szociális szolgáltatásainak további fejlesztését és javítását célozzák meg. Körülbelül 6,4 millió EUR értékű uniós finanszírozás további 74 lakó életét fogja javítani.

A következő lépés egy projekt során szerzett tapasztalatok felhasználása a pszichiátriai ellátás reformja érdekében. Ha az uniós finanszírozás biztosítható, két beruházási és két nem beruházási projekt keretében a hosszú távú pszichiátriai kezelés alatt álló mentális fogyatékossgal küzdő pácienseket vezeti vissza a közösségi szolgáltatásokba.

A szociális szolgáltatások nyújtása során bevezetett rendszerszintű változásokat más régiók és a körzetek is átvehetik. A Morva–Szilézia régió információforrás, tapasztalatszerzési lehetőség és a bevált gyakorlatok helyszíne lehet minden olyan helyen, ahol megsértik az emberi jogokat és szükségleteket a bentlakásos létesítmények intézményes ellátása miatt (nemcsak a szociális ellátás során, hanem a kórházakban, a gyermekotthonokban stb.).

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK:

<https://bit.ly/2FsSOYM>